

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 3. An, & quatenus cognoscant Angeli naturaliter cogitationes
cordium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

tionem, vel per revelationem prateritis discunt.

29. Saar. Valq.

Consentit Saar. lib. 12. cap. 2. Contra Valq. disp. 208. cap. 4. num. 20. ubi frustra opponit Patres non negare Angelis cognitionem prateritorum, sed tantum futurorum. Cur enim Patres non ita negent Angelis cognitionem prateritorum, ut futurorum, ratio est, quoniam Angeli omnia ferè praterita, vel ex signis relictis, vel ex relatione aliorum, vel ex propria memoria cognoscunt. Secus autem futura libera. Si quorum tamen nullum medium habent: eorum planè eadem est ratio, ac futurorum contingentium, aut parè possibilium, quæ non possunt per se sine aliquo medio cogniti, vel incognito, ab Angelis attingi. In quo perperam idem Valq. disp. 208. cap. 3. num. 14. differentiam ponit inter possibilis nunquam futura, seu parè possibilis, & possibilis aliquando futura: quasi hæc sint proportionata intellectui angelico, illa non. Nam ut rectè Saar. cap. 13. num. 5. Possibilia aliquando futura nihil habent in præsens supra parè possibilis, præter decretum Dei ipsius extrinsecum, quo non immutantur, ac proinde non redduntur Angelis magis cognoscibilia, magisque proportionata potentie intellectui angelicæ, vel humanæ. Quæpe quæ non plus habet proportionis cum illis, quæ Deus reipsa facere decrevit, quam cum aliis infinitis specie vel numero differentibus, & qualibus, vel inæqualibus, ordinis æque naturalis. Ac si Deus de nouo aliquid ex illis facere decerneret, illud non magis propter hoc decretum Dei cognoscibile foret, quam nunc sit. Neque eni in trinsecè immutaretur per ordinatione solam diuinæ voluntatis. Difficultates autem, quæ circa species futurorum, aut prateritorum moueri hic solent, expedita fuerunt in fine præcedentis disputationis.

SECTIO III

An & quatenus cognoscant Angeli naturaliter cogitationes cordium.

Scriptura videtur negare Angelis illam cognitionem.

70. Nulla magis difficultas in præsentia tractu Theologos exereet, & in variis opinionas distrahit. Origo autem difficultatis est, quod ex vna parte Scriptura videatur manifestè negare Angelis & hominibus, ac seu Deo tribuere notitiam cogitationum cordis alieni: eorumque ignorantiam in ipsam rei difficultatem naualem reijcere. 3. Reg. 8. vers. 39. Tu solus nosti cor omnium filiorum hominum. Et 2. Paralip. 6. vers. 32. Redde unicuique secundum vias suas, quas nosti cum habere in corde suo. Tu enim solus nosti corda filiorum hominum, ait Salomon Deo, ibidem laudatus. Et Ierem. 17. vers. 10. Præuim est cor hominis & inscrutabile, quis cognosceret illud?

Ego Dominus scrutans cor, & probans renes, qui do unicuique iuxta viam suam, & iuxta fructum adinventionum suarum. Quæ interrogatio, eiusque responsio, videtur cuilibet alteri, præterquam soli Deo, negare notitiam cordis humani: & eius agnoscendi difficultatem, non in Dei placitum, sed in ipsamet rei naturam referre. Vnde D. Hieron. ad locum cit. Hierem. 17. Hinc, inquit, discipulus, quod nullus cogitationum secreta cognoscit, nisi solus Deus. Et Athanas. seu quis alius eius libri auctor, quæst. 27. ad Antiochum. Præscius rerum & cordium cognitor solus est Deus: nec enim Angeli cordis abscondita, vel futura vident. Vbi nota comparationem illam secretorum cordis eum futuris, quorum certè ignorantia in naturali impotentia Angelorum fundatur, in superiori sectione ostensum fuit. Et Chrysostr. hom. 23. in Ioannem. Humanorum cordium cognitio solus Dei est, qui ea formauit. Cyril. quoque Alexandr. lib. 2. in Ioan. cap. 19. expendens illud Nathanæelis, Rabbis tu es filius Dei, sic ait: Nouerat soli Deo corda hominum parere. Id est, in se homo sperasset, filium Dei profiteretur. Et lib. 3. asserit solitum esse Christum, inter aliorum corda inspicere, cogitationisque motus examinare, sequenti maxime eare naturæ Deum esse ostendisse. Inde etiam Paulus 1. ad Cor. 14. vers. 4. certum diuinitatis argumentum sumit, cum laudat hominem, qui ex eo, quod occulta cordis eius manifesta fiant Christianis prophetantibus, pronunciat Deum verè in illis esse: non per præsentiam tantum locuti, communem rebus ordinibus: sed per assistentiam specialem, ac supernaturalem, perque lumen propheticum. Quæ Scripturæ loca, & Patrum interpretationes, videntur loqui generatim non de solo Deo, vt collato cum hominibus, & eos tantum excludendo, aut cum rebus corporeis: sed simpliciter, & sine addito vilo, per exclusionem omnium, quæ non sunt Deus. Ac licet non loquantur expressè de arcanis Angelorum, sed hominum: par tamen est ratio vtrorumque. Neque solum probant non intueri Angelos cogitationes cordium: sed etiam quod neque ex certo signo possint eas colligere, quamdiu in corde secreta seruantur. Ita vt nullus alius præter Deum certo sciat, quid agatur illi in præsens, sine priuilegio, aut eleuatione Dei, citra externa signa, vel manifestacionem ipsius operantis. Vnde consequens est non modo actus voluntatis alienæ occultos esse Angelis: sed etiam actus ipsius intellectus, & species, & habitus ab illis productos, si ab illis, veluti signis, certè colligere possunt quid agatur interiori in ipsa voluntate. Præterquam quod nomine cogitationum cordis non modo actus liberi, aut necessarii affectus voluntatis: sed & cogitationes intellectus comprehenduntur, vt paulò post contra Valquem & Hurtadum videbitur.

Ex alia verò parte, affectus cordis alieni, & actus intellectus, videntur esse obiecta naturaliter ab Angelis intelligibilia, non minus.

non minus quam potentia à quibus eliduntur. Inòd facilius esse videtur ipsos actus, quam potentias substantialiaque cognoscere. Siquidem nos actus nostros internos cognoscimus notitia intuitiva experimentalis, qui tamen facultates, aut substantiam animarum nostrarum non videmus. Ergo cum Angeli videant alias substantias spirituales, siue Angelos, siue animas; multò magis cognoscant earum affectus & cogitationes, & species, & habitus. Confirmatur, quia unusquisque nostrum percipit suos actus internos. Ergo Angeli, qui sunt nobis superiores in intelligendo, possunt eos cognoscere. Quod enim ex natura sua cognoscibile est ab intellectu inferiori, non excedit capacitatem, spheramque intellectus superioris continentis excellenter quicquid est perfectionis in inferiori quoad intelligendum. Adde quod actus alieni sunt eiusdem speciei, ac proprii. Ergo similiter intelligibiles. Atqui Angeli possunt naturaliter cognoscere proprios actus. Ergo & alienos.

Vt difficultas clarius explicetur, distinguenda sunt duo, quae Theologos in contraria versant. Primum, quarumnam rerum cognitio negari debeat Angelis, videlicet testimoniorum Scripturae citatorum? Secundum, quae sit vera & propria ratio, cur res illae ignorentur ab Angelis? Quae duo singillatim sequentibus sectionibus examinantur.

SECTIO IV.

Quid lateat Angelos hac in parte?

32. Durand. Angeli ignorant cogitationes cordis, etiam praesentes.

Circa primum: Durand. in 2. dist. 3. quaest. 7. num. 18. & quaest. 8. num. 6. putat non esse negandum Angelis cognitionem cogitationum cordis alieni praesentium, sed tantum futurarum. At omnino manifestum est ipsum falli. Scriptura enim loquitur de cognitione cogitationum etiam praesentium 2. Paralip. 6. *Quas nosti eum habere in corde suo.* Nota habere, non autem, habitarum. Ibidem loquitur Salomon de precibus in praesenti ad Deum factis. *si quis, inquit, de populo tuo Israel fuisset deprecatus, cognoscens plagam & infirmitatem suam, & expanderet manus suas in domo hac, tu exaudies de caelo &c. Tu enim solus nosti corda filiorum hominum.* Saulus quoque 1. Cor. 14. v. 24. & 25. non loquitur de cogitationibus futuris, de quibus an sibi imponeretur, nesciret ille cui reuelatio fieret: sed de praesentibus, aut etiam de praeteritis, quas Angeli potuissent obseruare, & memoria retinere, si praesentes nosse possent. Christus denique in signum diuinitatis, non futuras, sed praesentes cogitationes reuelabat. Matth. 9. v. 4. & cap. 12. v. 25. Luc 5. v. 21. & Thomus I.

cap. 11. v. 27. Secundo, Hurtad. disput. 12. Metaph. sect. 4. s. 30. & 31. & alij apud Vasq. quibus ipse vel adheret, vel fauet, disput. 210. cap. 2. & 3. censent actus intellectus alieni non occultari Angelis, sed solum actus liberos alienae voluntatis. Quia, proprie in Scripturis appellatur voluntas libera, quae talis est: & cogitationes cordis vocantur affectus liberi prout tales. Sed contra: primo, Scriptura nominis cordis etiam intellectum significat, vt 3. Reg. 3. v. 9. *Dabis ergo seruo tuo cor docile, ut populum quem in licare posueris, & discernere in bonum & malum.* Est autem intellectus iudicare & discernere. Et Matth. 9. v. 4. *Cum vidisset Iesus cogitationes eorum dixit: ut quid cogitatis mala in cordibus vestris?* Et Luc. 24. v. 38. *Quia turbati estis, & cogitationes auertistis in corda vestra?* Et Deuter. 4. v. 39. *Scito ergo hominibus, & cogitatio in corde tuo, quod Dominus ipse sit Deus in caelo sursum, & in terra deorsum, & non sit alius.* Et alijs pluribus locis. Testimonia vero praecedenti sect. citata de utroque loquuntur, neque distinguunt cogitationes liberos à non liberis. Patres quoque relati supra, afferunt simpliciter reuelationem cogitationum in argumentum diuinitatis Christi. Et quod cogitationes intellectus non excluderent directè vi testimoniorum citatorum: tamen indirectè & consequenter excluderentur. Quia si nosset Angelus actus intellectus alieni: nosset consequenter affectus liberos voluntatis, qui dum exercentur, representantur per aliquem actum intellectus. Cum enim mens communiter reflectatur super actus voluntatis, dum existunt, eosque intuitiue experiantur: Itemque primum de illis iam praeteritis aduertit etiam & euidenter cogitatis patet, ut haec cogitationes Angelo; in ipsis possent occultari voluntatis, ita vt reuelare possent.

Neque dicas posse Angelum vel hominem se cohibere libere, ne aduertat affectum singularem voluntatis, quem exercet. Nam vt libere cohibeat, debet de illo cogitare; alioqui non potest circa illum exercere libertatem. Tunc de saltem ordinatione non cohibet. Neque etiam apparet quomodo possit libere cohibere, atque impedire consensum proprii, vel affectus experientiam. Et nos quidem exercemus non posse nos non aduertere ad actus nostros liberos, dum ipsos exercemus; ut nescire consensum, vel affectum, quo necessario vel libere appetimus. At Angeli & intelligendo superiores, & sibi notiores sunt, ergo aequè aut magis cognoscunt necessario affectus propriae voluntatis, dum ipsos exercent. Ergo si quisque videt actus intellectus alieni; videt actus illos, quibus quisque aduertit affectus liberos propriae voluntatis. Et consequenter affectus ipsos cognoscit, non minus quam

33. Hurtad. Vasq. Arque etiam actus intellectus alieni, & cogitatione non libetate.

Refut. iur. casus.

